

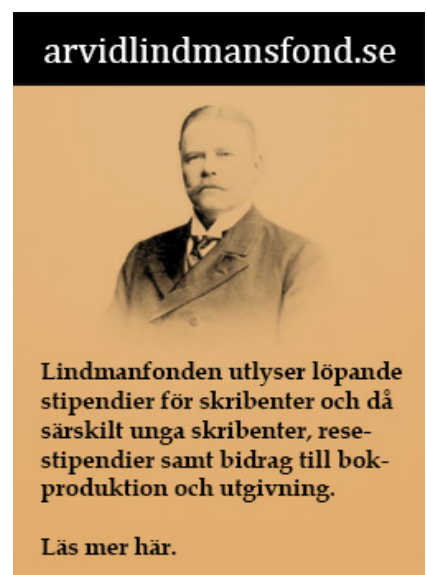
1 NOVEMBER 2024

Rainer Zitelmann: Ett land utan miljardärer? Det skulle vara som Kuba – men utan sol

Ett USA utan miljardärer – det är precis vad Bernie Sanders var först med att efterlysa. Han förespråkade idén i sin bok *It's OK To Be Angry About Capitalism*. Och idén börjar få fäste, inte bara i USA utan även i andra länder. I Tyskland sa ordföranden för SPDs ungdomsförbund nyligen: ”[Jag vill inte ha några miljardärer i Tyskland](#)”

Ta en titt på de senaste miljardärssrankningarna från Forbes eller Bloomberg och du ser snabbt vilka länder som inte har några dollarmiljardärer. Listan innehåller antingen mycket fattiga länder som Haiti, Afghanistan, Jemen, Eritrea och Sydsudan, eller länder som är både fattiga och kommunistiska, som Kuba och Nordkorea.

Sett till folkmängd är det länder som Monaco, Singapore och Schweiz som har högst andel miljardärer, men även Sverige ligger högt upp i dollarmiljardärssrankingen (28 miljardärer i ett land med bara tio miljoner invånare). Om USA hade samma täthet av miljardärer som Sverige skulle landet ha över 900

miljardärer. I verkligheten har USA dock bara drygt 800. Den som säger att det inte ska finnas några miljardärer i sitt land säger i princip att landet ska bli mer som Kuba eller Haiti – fast utan lika mycket sol. Och definitivt inte som Sverige eller Schweiz.

Är det en slump att det finns fler miljardärer i rika länder? Nej, det är det naturligtvis inte. Som Forbes lista över världens rikaste personer visar är de flesta miljardärer framgångsrika entreprenörer. Elon Musk blev rik som entreprenör med PayPal, Tesla, Space X och andra företag, Jeff Bezos med Amazon, Larry Ellison med Oracle, Bill Gates med Microsoft, Larry Page och Sergey Brin med Google, Mark Zuckerberg med Facebook och så vidare.

När ett land tar sig ur fattigdom ökar antalet miljardärer i landet, även i ett förment kommunistiskt land som Kina. Under Maos tid fanns det inte en enda miljardär i Kina. Mellan 1958 och 1962 svalt 45 miljoner kineser ihjäl under det största socialistiska experimentet i mänsklighetens historia, Maos "Stora språnget framåt". År 1981 levde fortfarande 88 procent av den kinesiska befolkningen i extrem fattigdom. Sedan införde Deng Xiaoping privat äganderätt och marknadsekonomiska reformer och proklamerade: "Låt vissa människor bli rika först!" Idag är det bara USA som har fler miljardärer än Kina. Under samma period minskade antalet extremt fattiga i Kina från 88 procent till mindre än en procent. Som jag skriver i min bok *In Defense of Capitalism* är orsaken till den minskande fattigdomen och det ökande antalet miljardärer densamma: ekonomisk tillväxt.

Vad har då antikapitalister emot miljardärer? De klamrar sig fast vid tron att livet är ett nollsummespel, som det klassiskt formulerades av poeten Bertolt Brecht:

*"Sa den stackars mannen med en ryckning:
Om jag inte vore fattig, skulle du inte vara rik."*

Så här ser antikapitalister på det ekonomiska livet: rika länder bör ge en del av sina rikedomar till fattiga länder och rika människor bör ge en del av sina rikedomar till de fattiga. Enligt dem är det enda skälet till att det fortfarande finns så många

fattiga människor att de rika är så giriga och själviska. Ja, historiskt sett har rikedomar ofta förvärvats genom exploatering och stöld, där vissa individer har gynnats på andras bekostnad. Marknadssystemet fungerar dock enligt helt andra principer. Det bygger på det faktum att de som mest effektivt tillfredsställer konsumenternas behov blir rika. Det är marknadens logik.

Om man tittar på listan över världens rikaste personer ser man att ingen av dem blev rik genom att ta något från andra, utan för att deras entreprenörsverksamhet har varit till stor nytta för samhället som helhet. Brian Acton och Jan Koum uppfann WhatsApp och sålde till Facebook 2014. Idag använder över två miljarder människor världen över WhatsApp, inte bara för att skicka meddelanden utan också för att ringa gratis telefonsamtal. De två WhatsApp-grundarna har en sammanlagd förmögenhet på cirka 19 miljarder dollar. De blev rika genom en idé. Har ojämlikheten ökat för att det nu finns ytterligare två multimiljardärer? Ja, det har den säkert. Men har det skadat någon, förutom kanske leverantörer av dyra telefontaxor?

Det finns en vanlig missuppfattning bland många människor när de ser miljardärernas förmögenhet. Dessa pengar sitter inte på bankkonton eller används för privata ändamål, utan är till stor del bundna i aktier i produktiva företag. Så vad betyder det när antikapitalister säger att dessa entreprenörer inte längre borde vara miljardärer?

Ja, de skulle behöva exproprieras eller – och det är i princip samma sak – beskattas med över 90 procent. Då uppstår frågan: vart skulle dessa miljarder ta vägen? Svaret är: till staten. Är det bättre att pengarna hamnar i statens händer eller bör de stanna i medborgarnas händer, inklusive entreprenörernas? Om det inte längre fanns några miljardärer, vem skulle då ansvara för förvaltningen av de stora företagen? Politiker och statstjänstemän? Det systemet har redan prövats. Det kallas socialism och det har misslyckats över hela världen.

Rainer Zitelmann är författare till [Myter om kapitalism](#)